

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 11 października 2004 r.

w sprawie monitorowania poziomu tła dioksyn i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) w środkach spożywczych

(notyfikowana jako dokument nr K(2004) 3462)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2004/705/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności art. 211 tiret drugie,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 466/2001 z dnia 8 marca 2001 r. ustalające najwyższe dopuszczalne poziomy dla niektórych zanieczyszczeń w środkach spożywczych⁽¹⁾ ustanawia maksymalne poziomy dioksyn w środkach spożywczych.
- (2) Mimo że z toksykologicznego punktu widzenia poziom powinien być wyznaczony dla dioksyn, furanów i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli, poziom maksymalny ustalono jedynie dla dioksyn i furanów, a nie dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli, z uwagi na bardzo ograniczone dane dostępne na temat występowania tych ostatnich. Wyżej wymienione rozporządzenie przewiduje przeprowadzenie pierwszej weryfikacji maksymalnych poziomów najpóźniej do 31 grudnia 2004 r., w świetle nowych danych na temat obecności dioksyn i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli, zwłaszcza w celu ujęcia dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) w poziomach, które mają zostać ustalone.
- (3) Rozporządzenie (WE) 466/2001 przewiduje kolejną weryfikację maksymalnych poziomów dioksyn i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli najpóźniej do 31 grudnia 2006 r., w celu znacznego obniżenia maksymalnych poziomów.
- (4) Konieczne jest stworzenie rzetelnych danych na obszarze całej Wspólnoty Europejskiej, dotyczących obecności dioksyn, furanów i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) w jak najszerszej gamie środków spożywczych, aby uzyskać jasny obraz trendów czasowych w występowaniu tych substancji w tle w środkach spożywczych.
- (5) Związek pomiędzy obecnością dioksyn, furanów, dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) i niedioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli jest istotny, ale w dużym stopniu nieznan. Dlatego należy,

w miarę możliwości, przeanalizować wybrane próbki również na obecność niedioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli.

- (6) Zalecenie Komisji 2002/201/WE z dnia 4 marca 2002 r. w sprawie ograniczenia występowania dioksyn, furanów i polichlorowanych bifenyli (PCB) w paszach i środkach spożywczych⁽²⁾ zaleca Państwom Członkowskim przeprowadzenie wyrwykowego monitoringu na obecność dioksyn, furanów i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) w środkach spożywczych, proporcjonalnie do ich produkcji i spożycia środków spożywczych. Monitoring ten należy prowadzić zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi ustanowionymi przez Stały Komitet ds. Łańcucha Pokarmowego i Zdrowia Zwierząt. Aby zapewnić wysoki stopień jednolitości na terenie całej Unii Europejskiej, omawiane wytyczne powinny zawierać, między innymi, przepisy dotyczące minimalnej częstotliwości i formatu sprawozdawania wyników.
- (7) Istotne jest, aby dane te były regularnie przedstawiane Komisji. Komisja zapewni kompilację niniejszych danych w formie bazy danych, która będzie dostępna do wglądu.
- (8) Republika Czeska, Estonia, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, Polska, Słowenia i Słowacja przystąpiły do Wspólnoty Europejskiej 1 maja 2004 r. Wskazane jest, aby nowe Państwa Członkowskie jak najszybciej wzięły udział w programie monitorowania. Uznaje się jednak, że należy przewidzieć uzgodnienia przejściowe dla nowych Państw Członkowskich i w odniesieniu do nowych Państw Członkowskich zaleca się tymczasowe nieustalenie szczegółowej minimalnej częstotliwości wyrwykowego monitoringu na obecność dioksyn, furanów i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) w środkach spożywczych.

NINIEJSZYM ZALECA:

- 1) Państwom Członkowskim prowadzenie, począwszy od roku 2004 do 31 grudnia 2006 r., monitoringu na obecność dioksyn, furanów i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli w tle w środkach spożywczych, przy zachowaniu minimalnej zalecanej częstotliwości próbek poddawanych analizie co roku, zgodnie z tabelą załącznika I, przewidzianego jako wytyczne. Częstotliwość próbek powinna być co roku poddawana weryfikacji, w świetle nabytych doświadczeń.

⁽¹⁾ Dz.U. L 77 z 16.3.2001, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 684/2004 (Dz.U. L 106 z 15.4.2004, str. 6).

⁽²⁾ Dz.U. L 67 z 9.3.2002, str. 69.

- 2) Republice Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwie, Litwie, Węgrom, Malcie, Polsce, Słowenii i Słowacji jak najszybsze wzięcie udziału w programie monitorowania obecności dioksyn, furanów i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) w środkach spożywczych. Częstotliwość corocznej analizy próbek wykonywanej przez Republikę Czeską, Estonię, Cypr, Łotwę, Litwę, Węgry, Malte, Polskę, Słowenię i Słowację będzie ustalana, począwszy od roku 2005.
- 3) Państwom Członkowskim regularne przedstawianie Komisji danych, przeznaczonych do kompilacji w formie bazy danych, w formacie przewidzianym w załączniku II. Stosowne jest również przedstawianie danych z ostatnich lat, pozyskanych dzięki wykorzystaniu metod analitycznych, zgodne z wymogami ustanowionymi w dyrektywie Komisji nr 2002/69/WE z dnia 26 lipca 2002 r. ustanawiającej
- wymagania dotyczące określania poziomów dioksyn i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) w środkach spożywczych⁽¹⁾ oraz odzwierciedlające poziomy tła.
- 4) Państwom Członkowskim, w miarę możliwości, przeprowadzanie analiz niedioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli w tych samych próbkach.

Sporządzono w Brukseli, dnia 11 października 2004 r.

W imieniu Komisji

David BYRNE

Członek Komisji

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 6.8.2002, str. 5. Dyrektywa zmieniona dyrektywą 2004/44/WE (Dz.U. L 113 z 20.4.2004, str. 17).

ZAŁĄCZNIK I

Tabela: Zestawienie zalecanej minimalnej liczby próbek środków spożywczych poddawanych analizie w ciągu roku. Rozkład próbek opiera się na produkcji w każdym z państw. Szczególną uwagę przywiązuje się do środków spożywczych, co do których zachodzi przypuszczenie dużego zanieczyszczenia w poziomie tła dioksyn, furanów i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB). Jest tak zwłaszcza w przypadku ryb.

Państwo(*)	N ⁽¹⁾	Mięso i produkty mięsne ⁽²⁾				Ryby i produkty rybne ⁽³⁾		Mleko i przetwory mleczne ⁽⁴⁾		Jaja ⁽⁵⁾			Oleje i tłuszcze ⁽⁶⁾			Owoce, warzywa i zboża ⁽⁷⁾		
		Wołowina	Trzoda chlewna	Owce	Drób	Wątroba	Ryby	Produkty akwakultury	Mleko	Masło/ser/jogurt	Jaja z chowu klatkowego	Jaja z chowu na wolnym powietrzu	Zwierzęce	Roślinne	Oleje rybne/suplementy	Warzywa	Owoce	Zboża
Belgia	53	4	4	2	4	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	2	2	
Dania	66	3	5	2	3	3	15	5	3	3	3	2	3	6	3	2	2	
Niemcy	147	13	13	3	6	7	7	5	14	10	11	12	14	4	4	2	8	
Grecja	55	2	2	7	3	2	4	7	3	3	3	2	3	3	4	2	2	
Hiszpania	151	7	9	11	7	6	33	16	3	7	4	4	10	5	9	10	4	
Francja	168	14	8	5	15	11	18	16	12	12	6	6	6	3	6	4	12	
Irlandia	61	7	3	3	3	3	9	3	5	3	3	2	3	4	3	2	2	
Włochy	126	10	5	5	8	5	8	14	6	8	15	3	7	3	12	10	4	
Luksemburg	30	2	2	1	2	1	3	1	3	3	2	1	1	2	1	1	1	
Niderlandy	88	6	6	3	6	4	14	7	5	7	3	3	7	3	4	2	2	
Austria	52	4	4	2	3	2	3	3	3	3	7	2	3	3	3	2	2	
Portugalia	51	3	3	3	4	2	6	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	
Finlandia	45	3	3	2	2	1	4	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	
Szwecja	54	3	3	2	3	2	10	3	3	3	3	2	3	4	3	2	2	
Zjednoczone Królestwo	113	7	4	10	10	4	24	12	7	7	3	3	5	4	3	2	4	
Razem UE	1 260	88	74	59	79	56	161	101	74	78	75	49	75	53	64	47	53	
Islandia	67	2	2	1	2	1	29	2	3	3	2	1	1	12	1	1	1	
Norwegia	125	3	3	2	3	3	46	28	3	3	3	3	3	10	3	3	3	
Razem EOG	1 452	93	79	62	84	60	236	131	80	84	80	53	79	75	68	51	57	

(*) Republika Czeska, Estonia, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, Polska, Słowenia i Słowacja przystąpiły do Wspólnoty Europejskiej 1 maja 2004 r. Wskazane jest, aby nowe Państwa Członkowskie jak najszybciej wzięły udział w programie monitorowania. Uznaje się jednak, że należy przewidzieć uzgodnienia przejściowe dla nowych Państw Członkowskich i w odniesieniu do nowych Państw Członkowskich zaleca się tymczasowo nie ustalać szczegółowej minimalnej częstotliwości wyrywkowego monitoringu na obecność dioksyn, furanów i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) w środkach spożywczych.

Uwagi dotyczące tabeli

- (1) Wielkości podane w tabeli są wielkościami minimalnymi. Państwa Członkowskie zachęca się do pobierania większej liczby próbek. Dodatkowe próbki najlepiej byłoby pobierać z tych kategorii środków spożywczych, z którymi człowiek może mieć najczęstszą styczność: tj. mięsa i produktów mięsnych, ryb i przetworów mlecznych (mleko gospodarskie).
- (2) Mięso i produkty mięsne: poza wymienionymi kategoriami należy pobierać próbki z koniny, mięsa kóz, królików i w ograniczonym stopniu z dziczyzny.
- (3) Ryby i produkty rybne: zarówno w przypadku ryb dzikich, jak i hodowlanych próbki powinny być podzielone według gatunków i proporcjonalne do wielkości połowów lub produkcji (w przypadku akwakultury). Jako wytyczne służyć mogą dane dotyczące połowów i produkcji ryb i produktów rybnych, z podziałem na gatunki, dostępne w broszurze „Podstawowe dane i liczby na temat WPR – podstawowe dane na temat wspólnej polityki rybołówstwa”, Wspólnoty Europejskiej 2004.

Stosując powyższe dane, można w ramach wytycznych podać następujące liczby próbek, które należy pobrać dla poszczególnych gatunków ryb i produktów rybnych

Połowy (w przypadku każdego Państwa Członkowskiego zaleca się ≥ 10 próbek)

Dania: 15 próbek $\rightarrow$ 4 śledź, 4 omulek jadalny, 7 inne

Hiszpania: 33 próbki $\rightarrow$ 7 bonito, 4 sardynka, 5 albakora, 2 ostrobok, 2 illex, 13 inne

Francja: 18 próbek $\rightarrow$ 3 bonito, 3 albakora, 2 sardynka, 2 czarniak, 2 śledź, 6 inne

Niderlandy: 14 próbek $\rightarrow$ 4 sardynki, 2 ostrobok, 3 śledź, 2 makrela i 3 inne

Szwecja: 10 próbek $\rightarrow$ 5 śledź, 4 szprot, 1 dorsz

Zjednoczone Królestwo: 24 próbki $\rightarrow$ 6 makrele, 4 śledź, 3 plamiak, 2 dorsz i 9 inne

Produkty akwakultury (w przypadku każdego Państwa Członkowskiego zaleca się ≥ 5 próbek)

Dania: 5 próbek $\rightarrow$ 4 pstrąg, 1 węgorz

Niemcy: 5 próbek $\rightarrow$ 2 omółki, 2 pstrąg i 1 karp

Grecja: 7 próbek $\rightarrow$ 3 prązmowate, 2 labraksy, 1 omółki i 1 inne

Hiszpania: 16 próbek $\rightarrow$ 8 omółki, 3 pstrąg, 1 prązmowate, 1 ostrygi, 1 tuńczyk i 2 inne

Francja: 16 próbek $\rightarrow$ 8 ostrygi, 4 omółki, 3 pstrąg i 1 karp

Włochy: 14 próbek $\rightarrow$ 6 omółki, 3 wenusy, 3 pstrąg, 1 labraksy i 1 prązmowate

Niderlandy: 7 próbek $\rightarrow$ 4 omółki, 1 węgorz, 1 ostrygi i 1 zębacz

Zjednoczone Królestwo: 12 próbek $\rightarrow$ 9 łosoś, 2 pstrąg i 1 omółki

- (4) Mleko i przetwory mleczne: przynajmniej 4/5 próbek mleka należy pobierać z mleka gospodarskiego (głównie mleko krowie). Należy również pobierać kilka dodatkowych próbek mleka i przetworów mlecznych poza mlekiem krowim (mleko kozie itd.).
- (5) Jaja: poza jajami kurzymi należy również pobierać próbki jaj kaczyc, gęsich i przepiórczych.
- (6) Oleje i tłuszcze: należy, poza olejami rybnymi, pobierać również próbki suplementów żywności na bazie oleju rybnego (oleje z mięsa ryb i wątroby ryb).
- (7) Warzywa: głównie warzywa liściaste, ale również ziemniaki i inne warzywa korzeniowe i bulwiaste.
Owoce: łącznie z jagodami i truskawkami.

ZAŁĄCZNIK II

A. Uwagi wyjaśniające do formularza wyników analitycznych na obecność dioksyn, furanów i dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) i innych polichlorowanych bifenyli w środkach spożywczych**1. Ogólne informacje o próbkach poddawanych analizie**

Kraj: nazwa Państwa Członkowskiego, w którym przeprowadzono monitoring.

Rok: rok, w którym przeprowadzono monitoring.

Produkt: analizowany środek spożywczy – jak najdokładniejszy opis środka spożywczego.

Etap obrotu: miejsce, w którym pobrano produkt (próbkę).

Tkanka: analizowana część produktu, np. tłuszcz lub mięśnie.

Przedstawienie wyników: wyniki należy przedstawić zgodnie z zasadami, na których podstawie wyznaczono poziomy maksymalne (rozporządzenie Rady (WE) nr 2375/2001). W przypadku analizy niedioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli zaleca się przedstawianie wyników na tej samej podstawie.

Typ próbkowania: próbkowanie wrywkowe – można podać również wyniki analityczne z próbkowania celowego, ale należy wyraźnie zaznaczyć, że próbkowanie miało charakter celowy i niekoniecznie odzwierciedla normalny poziom tła.

Metody: zastosowana metoda.

Akredytacja: należy wyszczególnić, czy metoda analityczna posiada akredytację czy nie.

Niepewność (%): procent niepewności zawarty w metodzie analitycznej.

2. Szczegółowe informacje o próbkach poddawanych analizie

Liczba próbek: liczba próbek tego samego typu produktu poddawanego analizie. Jeżeli dysponuje się wynikami dotyczącymi większej liczby próbek niż dostępna liczba kolumn, należy dodać nowe ponumerowane kolumny na końcu formularza.

Metoda produkcji: konwencjonalna/organiczna (jak najwięcej szczegółów).

Obszar: o ile stosowne, obszar lub region, gdzie pobrano próbkę, jeżeli to możliwe, ze wskazaniem, czy jest to obszar wiejski, miejski, strefa przemysłowa, port, otwarte morze itp. Np. *Bruksela – obszar miejski, Morze Śródziemne – otwarte morze.*

Liczba podpróbek: jeżeli analizowana próbka jest próbką zbiorczą, należy wskazać liczbę podpróbek (liczbę jednostek). Jeżeli wynik analityczny opiera się tylko na jednej próbce, należy wskazać 1. Liczba podpróbek w próbce zbiorczej może się różnić, uprasza się więc o wskazanie jej w przypadku każdej próbki.

Zawartość tłuszczu (%): procent zawartości tłuszczu w próbce.

Wilgotność (%): procent wilgotności próbki (jeżeli znany).

3. Wyniki

Dioksyny, furany, dioksynopochodne polichlorowane bifenyle (PCB): wyniki dla każdego kongeneru powinny być podane w ppt – pikogramach/gram (pg/g).

Niedioksynopochodne polichlorowane bifenyle: wyniki dla każdego kongeneru powinny być podane w ppb – mikrogramach/kilogram (µg/kg).

LOQ: Granica oznaczalności w pg/kg lub µg/kg (w przypadku niedioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli).

LOD: Granica wykrywalności pg/kg lub µg/kg (w przypadku niedioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli).

W przypadku analizowanych kongenerów znajdujących się poniżej LOD (granicy wykrywalności) rubryka zawierająca wyniki powinna zostać wypełniona jako < LOD (LOD powinna zostać podana jako wartość).

W przypadku analizowanych kongenerów znajdujących się poniżej LOQ (granicy oznaczalności) rubryka zawierająca wyniki powinna zostać wypełniona jako < LOQ (LOQ powinna zostać podana jako wartość).

W przypadku analizowanych kongenerów PCB, poza PCB-7 i dioksynopochodnymi polichlorowanymi bifenylami (PCB), należy podać w formularzu numer kongeneru, np. 31, 99, 110 itp. Jeżeli próbka analizowana jest na obecność większej liczby kongenerów PCB niż liczba przewidzianych rzędów, należy dodać nowe rzędy na końcu formularza.

4. Uwagi

Oprócz wykorzystywanej metody ekstrakcji lipidów, miejsce to jest również przeznaczone na zamieszczanie dodatkowych stosownych uwag na temat przedstawianych danych.

B. Formularz do przedstawiania wyników analitycznych właściwych dla kongenerów dioksyn, furanów, dioksynopochodnych polichlorowanych bifenyli (PCB) i innych polichlorowanych bifenyli w środkach spożywczych

Kraj
Rok
Produkt
Etap obrotu
Tkanka
Przedstawienie wyników
Typ próbkowania
Liczba próbek
Metoda produkcji
Obszar
Liczba podpróbek
Zawartość tłuszczu (%)
Wilgotność (%)

Uwagi
Zastosowana metoda ekstrakcji lipidów

1.	Dioksyny i furany (pg/g)	Kongenery	TEF	LOD	LOQ	Odzysk (%)	Wyniki	TEQ
Metody		2,3,7,8 – TCDD	1					
Wykrycie		1,2,3,7,8 – PeCDD	1					
Jednostka		1,2,3,4,7,8 – HxCDD	0,1					
Akredytacja		1,2,3,4,7,8 – HxCDD	0,1					
Niepewność (%)		1,2,3,4,7,8 – HxCDD	0,1					
		1,2,3,4,6,7,8 – HpCDD	0,0001					
		2,3,7,8 – TCDF	0,1					
		1,2,3,7,8 – PeCDF	0,05					
		2,3,4,7,8 – PeCDF	0,5					
		1,2,3,4,7,8 – HxCDF	0,1					
		1,2,3,6,7,8 – HxCDF	0,1					
		1,2,3,7,8,9 – HxCDF	0,1					
		2,3,4,6,7,8 – HxCDF	0,1					
		1,2,3,4,6,7,8 – HpCDF	0,01					
		1,2,3,4,7,8,9 – HpCDF	0,01					
		OCDF	0,0001					

Całkowite TEQ-PCDD/PCDF
Ograniczenie górne
Ograniczenie średnie
Ograniczenie dolne

2.	non-orto PCB (pg/g lub ng/kg)	Kongenery PCB	TEF	LOD	LOQ	Odzysk (%)	Wyniki	TEQ
Metody		PCB-77	0,0001					
Wykrycie		PCB-81	0,0001					
Jednostka		PCB-126	0,1					
Akredytacja		PCB-169	0,01					
Niepewność (%)								
3.	mono-orto PCB (pg/g lub ng/kg)	Kongenery PCB	TEF	LOD	LOQ	Odzysk (%)	Wyniki	TEQ
Metody		PCB-105	0,0001					
Wykrycie		PCB-114	0,0005					
Jednostka		PCB-118	0,0001					
Akredytacja		PCB-123	0,0001					
Niepewność (%)		PCB-156	0,0005					
		PCB-157	0,0005					
		PCB-167	0,0001					
		PCB-189	0,0001					

Całkowite TEQ-PCB
Ograniczenie górne
Ograniczenie średnie
Ograniczenie dolne

